

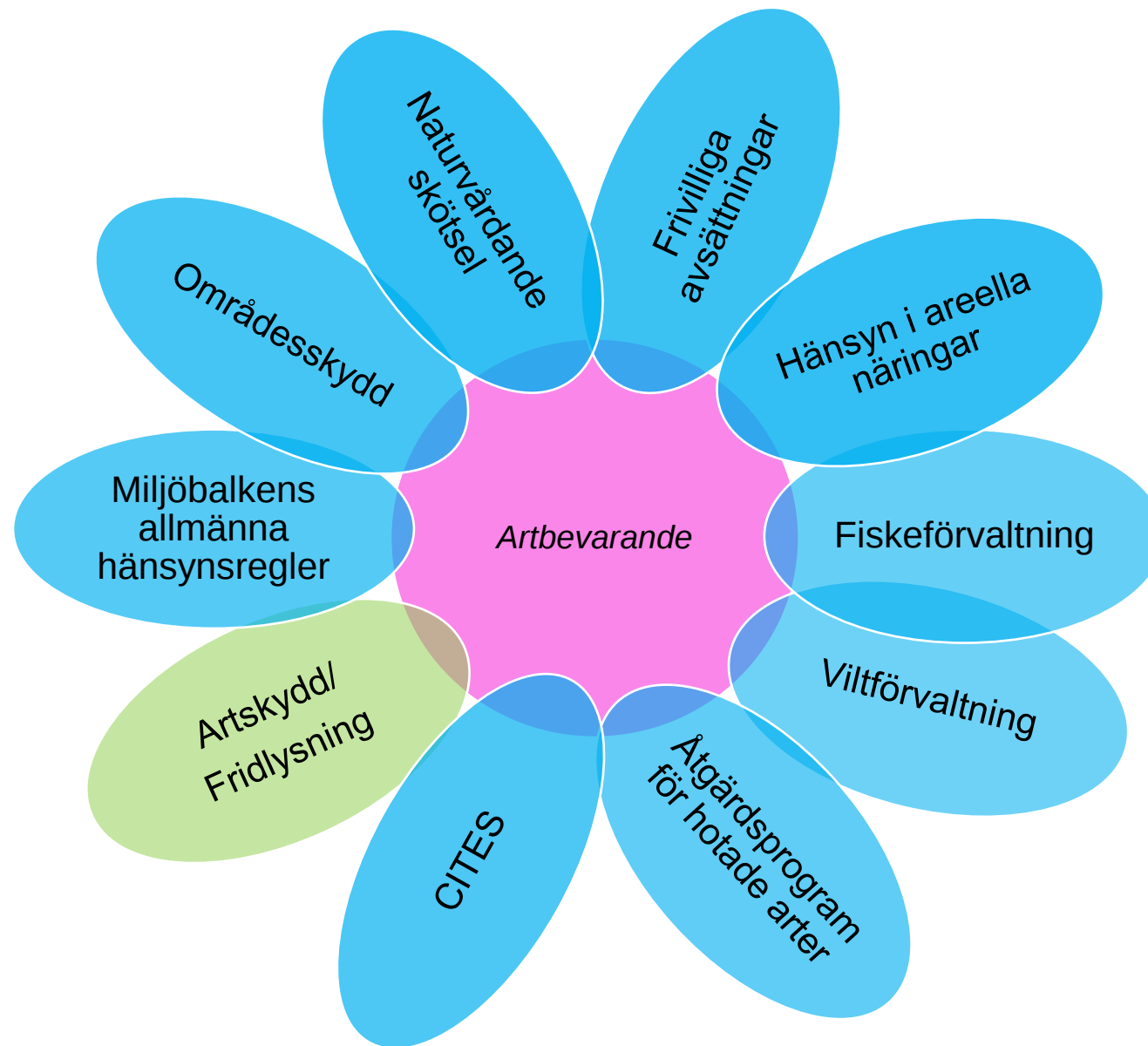
Förebyggande artskyddsarbete

Vad kan skogsbruket göra?
Och vad gör myndigheterna för att stötta?

Tove Thomasson, Skogsstyrelsen

A photograph of a forest floor. In the foreground, there is a large, textured tree trunk on the left, partially covered in vibrant green moss. A thin, dark branch extends horizontally across the middle of the frame. The ground is covered in a thick layer of green moss and small, delicate plants. Sunlight filters through the dense canopy in the background, creating a soft, dappled light effect with visible bokeh. The overall atmosphere is serene and natural.

Vad gäller?

Fågeldirektivet

Art- och
habitatdirektivet

Nationell fridlysning

Artskydd kostar skogsägarna

Nu blir lavskrikan ett fall för rätten

Skogsägare överklagar avverkningsförbud

Förekomsten av skogsfågeln lavskrika i Vallsta i Hälsingland har fått Skogsstyrelsen att stoppa flera avverkningsplaner. Tjänstemännen är ovilliga att samarbeta och vägrar sig för fågelskådare, menar markägarna som nu går till rätten.

Höstsolen värmer men i skuggan dröjer nattetid mellan 120 åriga granar. Mossan är tjock och slät: decennier har gått sedan den senaste röjningen, riset är mulnat och trädens tillväxt har stannat av, därför hade markägaren Lars Göran Mårtensson tänkt slutavverka åtta hektar här.

Chansen att se eller höra en lavskrika är liten, den brukar föredra lavklädd buskskog av varierande höjd och med kraftig undervegetation, inte som här bland likartat höga träd och där hacken är ett platt golv av mossor.

Men plötsligt pekar Lars Göran Mårtensson: "Där såg jag en! Den dök direkt. Det var första gången jag såg en lavskrika här."

Han har sett spår efter fågelskådare, som matningsburar eller holkar, och vet att en lokal fågelskådare uppmärksammat avynigheterna på att lavskrikan finns här.

Åsikterna om hur vanlig den är varierar. Men den lokala fågelklubbens observationer och Artdatabankens uppgifter fick Skogsstyrelsen att säga nej till Lars Göran Mårtenssons avverkningsplanen. Samma besked fick Per-Olof Löfgren och ytterligare tre skogsägare i Vallsta.

Förbudet grundar sig alltså på en fågelskådares personliga engagemang, säger Lars Göran Mårtensson.

Vill veta vad som gäller
Lars Göran Mårtensson och Per-Olof Löfgren beskriver sin vilja att få klarhet i vad beslut på 1 juli fick Per-Olof att han måste vänta till.

Under vintervintern fick ansökan kollades på när han såg diariet en annan skogsägare han vad det betydelsefullt önskade ett avsevärt tillägg till sin plan. Vid midnatt tillämpning av de slutande instanserna och skicka besked till de berörda skogsägarna.

Det öppnade möjligheten för att överklaga, säger Per-Olof Löfgren. En prejudicerande dom kan få effekter för skogsnäringen. Skogsstyrelsen och länsstyrelsen är att avverkning utrota den lokala populationen skrika. Uppgifter om fågelbaserna bland annat på Årds och den lokala fågelklubben ringar.

Kan förlora sitt skydd
Om närvaron av just lavskrika skulle stoppa buggningar. Skogsstyrelsen har samlat in all information om lavskrika i området. Men till d

51 avverkning

are kräver lagändring

Det blir obegränsat för att driva företag. Karin Peters, ordförande för Mellan-Sverige har gått till EU-kommissionen för att få en lagändring som gör att företag kan avverka mer än 51 hektar utan att behöva ansöka om tillstånd.

Stoppade avverkningsplaner och andra inskränkningar
Skogsstyrelsen har stoppat flera avverkningsplaner i Mellan-Sverige under 2019 med hänvisning till att de skulle påverka den lokala fågelpopulationen. Detta har lett till att flera skogsägare har gått till rätten.

Svenska Dagbladet
Nyheter Näringsliv Kultur Ledare Debatt

Skogsstyrelsen: Orimligt att skydda varenda fågel

LEDARE UPPDATERAD: 10 FEBRUARI 2022

"Vill regeringen knäcka svenskt skogsbruk?"
Regeringen bör ingripa om inte blir en motståndskraftig oppositi

Kritiserat artskydd ändras

Konflikt om en orkidé har söndrat samhället

• Har lett till dödshot, tystnad och ovänskap i Dalarna • Högsta instans ska nu avgöra bråket.

A photograph of a forest floor covered in vibrant green moss. Sunlight filters through the trees, creating a warm, golden glow and soft bokeh in the background. A tree trunk is visible on the left, and several thin, bare branches are scattered across the mossy ground.

Förebyggande artskyddsarbete

Förebyggande arbetssätt och åtgärder

Beslut om
försiktighets-
åtgärder

Artskydds-
förordningen

Markägare/
verksamhetsutövare

Myndigheter

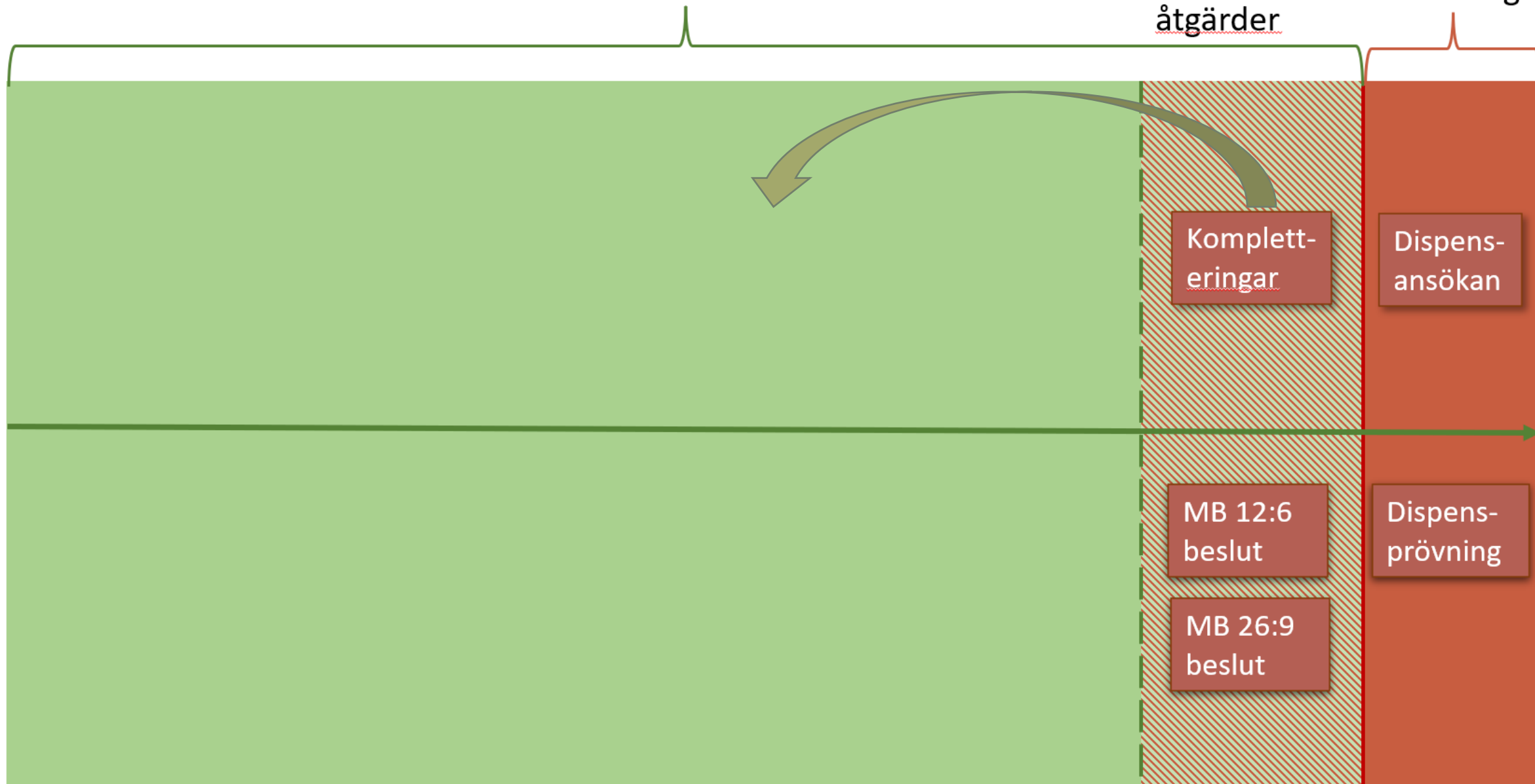
Komplett-
eringar

Dispens-
ansökan

MB 12:6
beslut

MB 26:9
beslut

Dispens-
prövning

Beslut om
försiktighets-
åtgärder Artskydds-
förordningen

Förebyggande arbetssätt och åtgärder

Markägare/
verksamhetsutövare

Ha rätt kompetens

Använda och ta fram egna kunskapsunderlag

Planering för skogsbruk

Planering av åtgärder

Åtgärder i skogen

Dispens-
ansökan

Myndigheter

Tillhandahålla
kunskapsunderlag

Rådgivning och utbildningar

Dispens-
prövning

Underlätta samverkan

Skogsbrukets genomföranderoll – några exempel

Ha rätt kompetens

- ökad kompetens om fridlysta arter och deras behov (vid skogsbruksplanläggning eller planering av åtgärder)
- kompetens i att omsätta kunskapsunderlag i praktiken och förstå när kunskapsunderlag behöver kompletteras
 - interna utbildningar
- system för dokumentation av kompetens
 - vid behov anlita extern kompetens

Använda och ta fram egna kunskapsunderlag

- använda vägledningar och reg. artlistor
- dela kunskapsunderlag med grannar

Planering för skogsbruk

- utveckla skogsbruksplaner el. dyl (beskriva förekomster och hänsyn)
- samverka över fastighetsgränser
- använd planeringstrappan

Planering av åtgärder

- utgå från övergripande planering
- använd planeringstrappan
 - bra traktdirektiv
 - hänsynsredovisning

Åtgärder i skogen

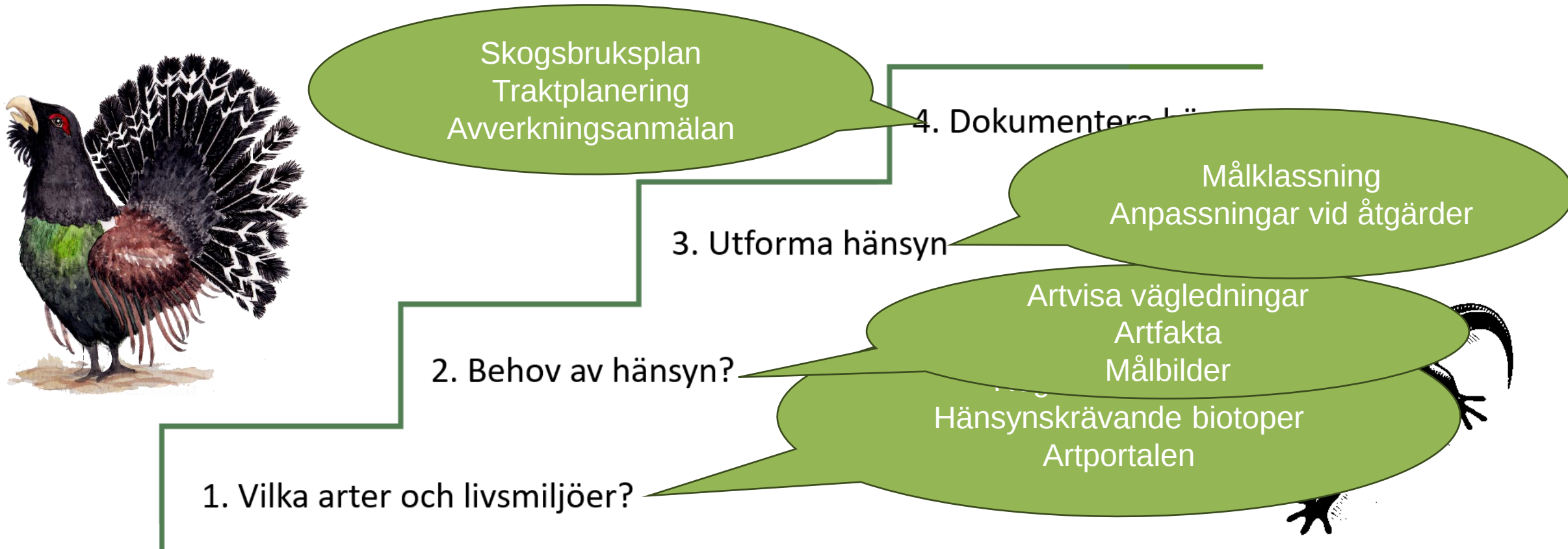
- genomföra åtgärd enligt planering
 - målbilder tillräckligt ibland annars anpassning/hyggesfritt

Vad kan skogsbruket göra - Planering

- Övergripande planering för skogsbruk
 - Skogsbruksplaner med målklassning och motsvarande
 - Landskapsnivå för att upprätthålla och stärka kontinuerlig ekologisk funktion för fridlysta arter
- Planering av åtgärder
 - Anpassning av skogsskötseln
 - Utformning av miljöhänsyn vid åtgärder
 - Naturvårdande skötsel

Planeringstrappan kan vara stöd för planering på olika nivåer och i olika situationer

Beslut om
försiktighets-
åtgärder Artskydds-
förordningen

Förebyggande arbetssätt och åtgärder

Markägare/
verksamhetsutövare

Ha rätt kompetens

Använda och ta fram egna kunskapsunderlag

Planering för skogsbruk

Planering av åtgärder

Åtgärder i skogen

Dispens-
ansökan

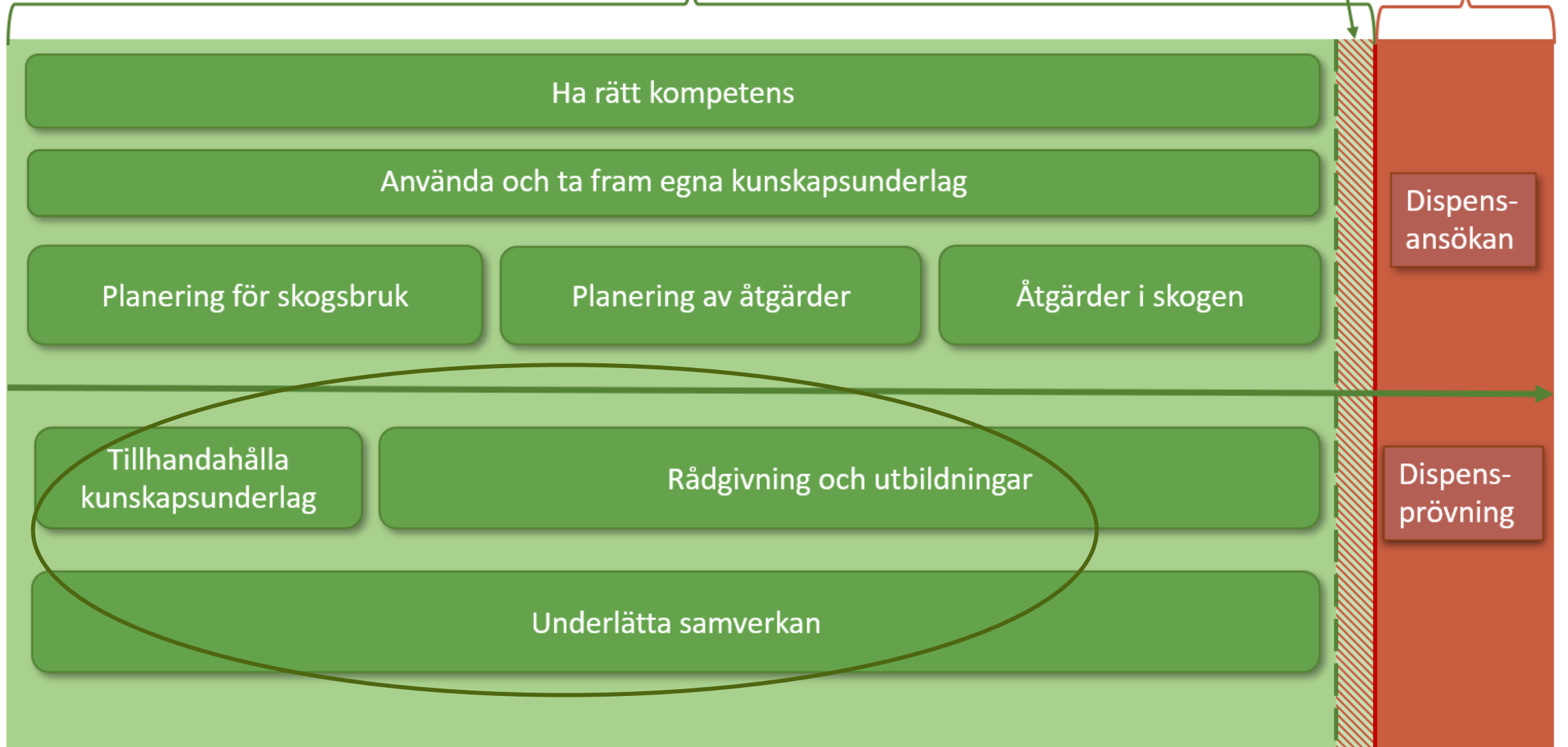
Myndigheter

Tillhandahålla
kunskapsunderlag

Rådgivning och utbildningar

Dispens-
prövning

Underlätta samverkan

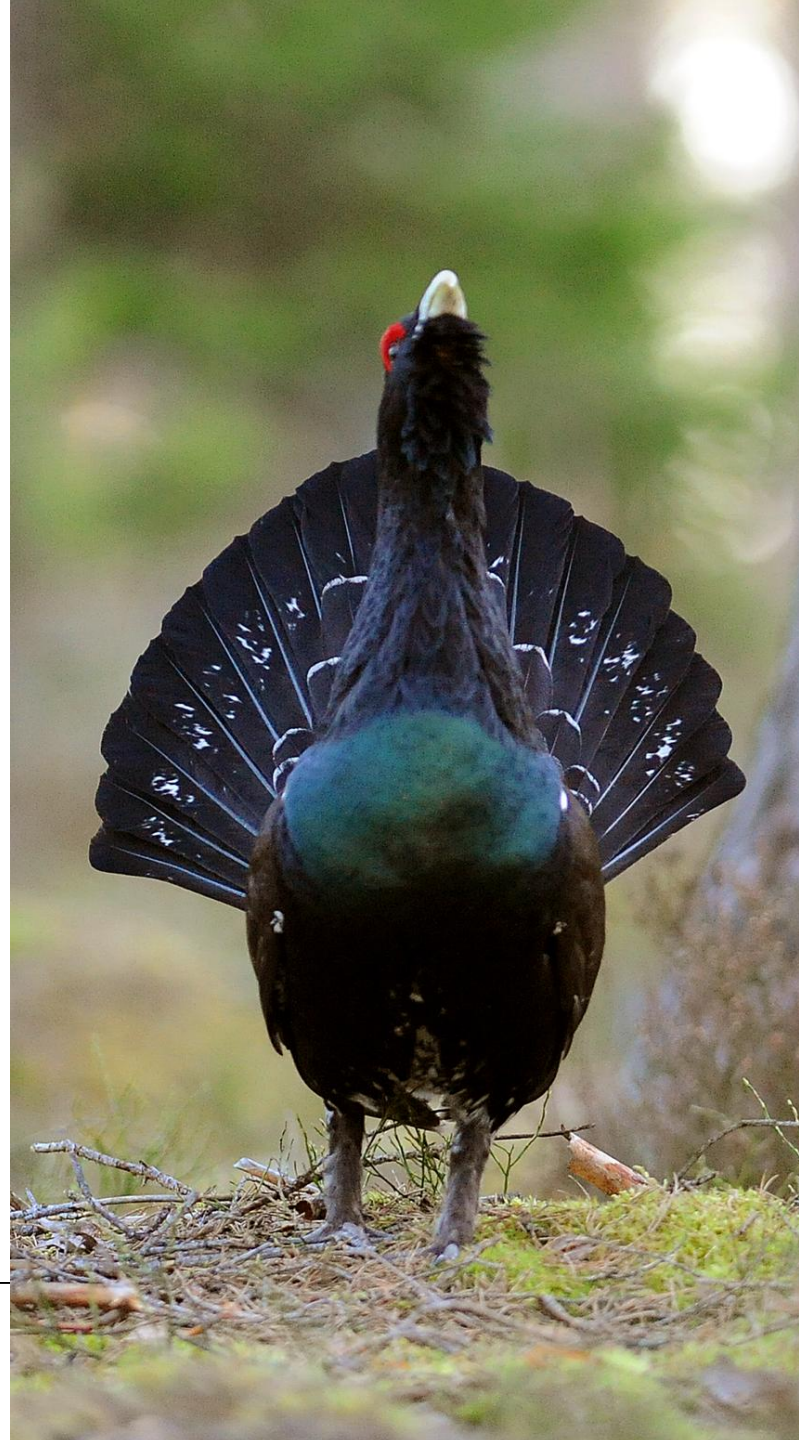

Vad gör Skogsstyrelsen för att stötta?

Tillhandahålla kunskapsunderlag

- [Info på webben](#)
- Artfynd på Mina Sidor
- Analys av [målbilder för miljöhänsyn](#)
- Modell för regionala artlistor
- [Artvisa vägledningar](#)
- Utveckla digitala kunskapsunderlag
- Stöd kopplat till avverkningsanmälan

Rådgivning och utbildningar

- Rådgivning
 - Frukostmöten, tjänstemannaträffar mm våren 2025
 - Digitala träffar under v 40-47 med 8 olika teman (som anknyter till artskydd), två träffar per vecka
 - Webbutbildningar under utveckling
- Uppdragsutbildningar
 - 2 dagars utbildning "Artskydd i praktiken"
 - 2 dagar specialistutbildning

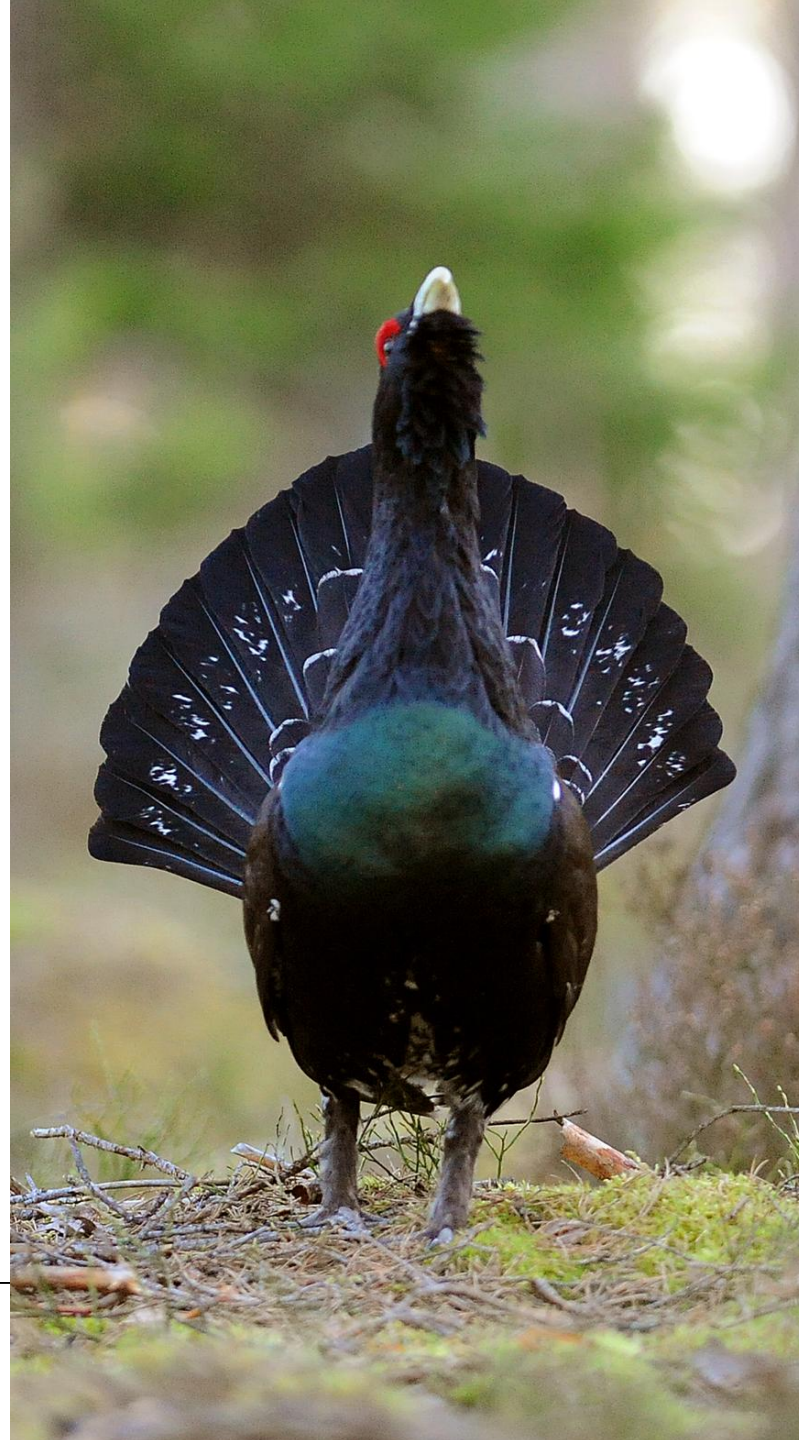
Underlätta samverkan

- Nationell samverkan
 - Nationell samverkansgrupp tre ggr om året
 - Sektorsråd och sektorsdialog
- Regional och lokal samverkan
 - Regionala sektorsråd
 - Andra regionala/lokala aktiviteter
- Samverkan med länsstyrelsen
 - Exempelvis om regionala artlistor, kalibreringar eller löpande erfarenhetsutbyte

Sammanfattning – vad innebär det?

- Kraven på artskydd finns och de behöver vi förhålla oss till
- Med ett gott förebyggande artskyddsarbete så kan behovet av tillsyn i enskilda ärenden minska
- Skogsbruket har ansvar för genomförande, myndigheterna har en stödjande roll
- Kommer krävas omfattande kompetensinsatser, bra kunskapsunderlag och utvecklad skoglig planering där artskyddet kommer in så tidigt som möjligt

A close-up photograph of a forest floor. In the foreground, a thick layer of vibrant green moss covers the ground, interspersed with small, dark green plants and fallen twigs. To the left, a dark, textured tree trunk is partially visible. Sunlight filters through the dense canopy in the background, creating a soft, dappled light effect with visible bokeh. The overall atmosphere is serene and natural.

Tack!